

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Економіка суб'єктів господарювання

(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА

обов'язкової навчальної дисципліни

підготовки бакалавра

(назва освітнього ступеня)

Спеціальності: 075 «Маркетинг» ОПП «Маркетинг»

(шифр і назва спеціальності)

КРЕМЕНЧУК 2021

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Кременчуцький національний університет
імені Михайла Остроградського
(повне найменування вищого навчального закладу)

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: PhD з економіки, ст.викл. Яковенко Я.Ю.

Програма затверджена на засіданні кафедри економіки

Протокол від “ 26 ” 08 2021 року № 1

Зав. кафедрою — проф. О.І. Маслак
(підпис) (ініціали, прізвище)

Обговорено та рекомендовано до видання методичною комісією КрНУ за спеціальністю: 075 Маркетинг

Протокол від “ 26 ” 08 2021 року, № 1

Голова — проф. І.М. Труніна
(підпис) (ініціали, прізвище)

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Економіка суб'єктів господарювання» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів зі спеціальності: 075 «Маркетинг» ОПП «Маркетинг».

Предмет навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна «Економіка суб'єктів господарювання» охоплює всі ключові розділи прикладної економіки, організацій та забезпечення ефективною господарювання на рівні основної структурної ланки суспільного виробництва, дає необхідну сукупність теоретичних і практичних знань з широкою кола питань функціонування підприємства в ринкових умовах господарювання. Навчальна дисципліна покликана ознайомити здобувачів з усім комплексом питань, що виникають у процесі діяльності суб'єктів господарювання у сучасній економіці України, сформуванню уявлення про місце та значення підприємств в економічному розвитку.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Економіка суб'єктів господарювання» є формування у здобувачів сукупності знань та навичок використання наукового інструментарію теорії та практики господарювання, конкретних форм і методів управління, принципів формування й використання виробничого потенціалу; взаємодії всіх видів ресурсів, організацій та ефективності виробничо-комерційної діяльності підприємства.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Економіка суб'єктів господарювання» є: вивчення господарських процесів, що відбуваються у виробничо-комерційних системах підприємств; закріплення комплексу економічних знань і засвоєння досягнень; теорії та практики управління діяльністю суб'єктів господарювання; вивчення видів і організаційно-правових форм підприємницької діяльності; опанування основних методів розрахунку ефективності використання ресурсів підприємства; розкриття шляхів формування конкурентоспроможності суб'єктів господарювання.

1.3. Компетентності та програмні результати навчання.

Вивчення навчальної дисципліни дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності:

- ЗК 7 - здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ЗК 12 - здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);
- СК 7 - здатність визначати вплив функціональних областей маркетингу на результати господарської діяльності ринкових суб'єктів;
- СК 8 - здатність розробляти маркетингове забезпечення розвитку бізнесу в умовах невизначеності;
- СК 11 - здатність аналізувати поведінку ринкових суб'єктів та визначати особливості функціонування ринків;
- СК 13 - здатність планування і провадження ефективної маркетингової діяльності ринкового суб'єкта в кросфункціональному розрізі.

Засвоєння змісту навчальної дисципліни забезпечує формування таких **програмних результатів:**

- ПРН 2 - аналізувати і прогнозувати ринкові явища та процеси на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок здійснення маркетингової діяльності;
- ПРН 4 - збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та маркетингові показники, обґрунтовувати управлінські рішення на основі використання необхідного аналітичного й методичного інструментарію;
- ПРН 5 - виявляти й аналізувати ключові характеристики маркетингових систем різного рівня, а також особливості поведінки їх суб'єктів;
- ПРН 8 - застосовувати інноваційні підходи щодо провадження маркетингової діяльності ринкового суб'єкта, гнучко адаптуватися до змін маркетингового середовища;
- ПРН 10 - пояснювати інформацію, ідеї, проблеми та альтернативні варіанти прийняття управлінських рішень фахівцям і нефахівцям у сфері маркетингу, представникам різних структурних підрозділів ринкового суб'єкта;
- ПРН 11 - демонструвати вміння застосовувати міждисциплінарний підхід та здійснювати маркетингові функції ринкового суб'єкта.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин (в т. ч. лекції – 26 год, практичні заняття – 24 год., самостійна робота – 100 год.), 5 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Підприємство як суб'єкт господарювання

Тема 1. Теорії підприємств і основи підприємництва

1. Соціально-економічна характеристика підприємництва.
2. Еволюція наукових теорій економіки підприємства та їх загальна характеристика.

Тема 2. Види підприємств, їх організаційно-правові форми

1. Створення підприємства і порядок його реєстрації..
2. Особливості функціонування малого підприємства.

Тема 3. Зовнішнє середовище функціонування суб'єктів господарювання

1. Вплив зовнішнього середовища на діяльність суб'єктів господарювання.
2. Макросередовище функціонування та його основні чинники.

Тема 4. Структура та управління підприємством

1. Поняття і сутність системи управління підприємством.
2. Функції управління підприємством.
3. Методи управління діяльністю підприємства.
4. Організаційні структури управління підприємством.
5. Корпоративне управління.

Тема 5. Ринок і продукція

1. Конкурентоспроможність товару та її показники.
2. Товарна і цінова політика підприємства.

Тема 6. Планування діяльності суб'єктів господарювання

1. Прогнозування розвитку суб'єктів господарювання.
2. Методологічні основи планування.
3. Стратегія розвитку і бізнес-плани підприємств (організацій).
4. Тактичне та оперативне планування діяльності.

Тема 7. Персонал, продуктивність і оплата праці

1. Продуктивність праці персоналу.
2. Мотивація трудової діяльності працівників.

3. Оплата праці: сутність, функції, державна політика, загальна організація.
4. Застосовувані форми та системи оплати праці робітників виробничих підприємств.
5. Доплати і надбавки до заробітної плати та організація преміювання персоналу.
6. Участь працівників у прибутках підприємства (організації).

Змістовий модуль 2. Результати та оцінка ефективності діяльності суб'єктів господарювання

Тема 8. Інвестиційна діяльність суб'єктів господарювання

1. Економічна сутність інвестицій та інвестиційної діяльності.
2. Класифікація інвестицій.
3. Структура і планування капітальних вкладень.
4. Оцінювання економічної ефективності інвестицій.

Тема 9. Інноваційна діяльність суб'єктів господарювання

1. Загальна характеристика інноваційних процесів
2. Науково-технічний прогрес, його загальні та пріоритетні напрями
3. Організаційний прогрес.
4. Оцінка ефективності технічних та організаційних нововведень.

Тема 10. Техніко-технологічна база та виробнича потужність підприємства

1. Характеристика техніко-технологічної бази виробництва.
2. Організаційно-економічне управління технічним розвитком підприємства.
3. Лізинг як форма оновлення технічної бази виробництва.
4. Формування та використання виробничої потужності підприємства.

Тема 11. Організація виробництва і забезпечення якості продукції

1. Операційна діяльність та принципи її організації.
2. Характеристика різних типів виробництва.
3. Способи поєднання операцій технологічного циклу.

4. Забезпечення якості продукції.

Тема 12. Розвиток підприємств: сучасні моделі, трансформація та реструктуризація

1. Трансформація і реструктуризація підприємств.
2. Оптимізація бізнес-процесів підприємства.

3. Рекомендована література

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Бандурка О. М., Ковальов Є. В., Садиков М. А., Маковоз О. С. Економіка підприємства: навчальний посібник. – Харків: ХНУВС. – 2017. – 192 с.
2. Економіка підприємства: підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. Л.Г. Мельника. – Суми: Університетська книга, 2019. – 864 с. розділ 15.1. – с. 398-404
3. Економіка підприємства: магістерський курс. Підручник. Частина I (розділ: Управління проектами)/ За ред. професорів Загірняка М.В., Перерви П.Г., Маслак О.І. – Кременчук: ТОВ «Кременчуцька міська друкарня», 2015. – 736 с.
4. Посохов І. М. Дюжев В. Г., Сусліков С. В., Тимофєєва К. О. Економіка підприємства: навч. посіб. М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т. «Харків. Політехн. ін-т». – Харків: НТУ «ХП», 2016. – 380 с.
5. Романченко Н. В., Кожемякіна Т. В., Пічик К. В. Економіка підприємства: навчальний посібник. – Київ: НаУКМА, 2018. - 343 с. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/15771>
6. Юрченко Н. Б., Кравчук Р. С., Запухляк І. Б., Василик І. І. Економіка підприємства : навчальний посібник. – Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2018. – 377 с. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://chitalnya.nung.edu.ua/node/4873>

Допоміжна

1. Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О. та ін. Основи підприємництва: підручник / під заг. ред. Н.В. Валінкевич. – Житомир : ЖДТУ, 2019. – 493 с. URL: https://mgu.edu.ua/docs/biblioteka/osnovi_pidp.pdf
2. Бойчик І. М. Економіка підприємств : Навчальний посібник. – К. : Кондор, 2016. – 378 с.
3. Гришко Н.Є. Розвиток методичного інструментарію управління техніко-технологічною підсистемою економічної безпеки машинобудівного підприємства. Ефективна економіка. – 2015. – № 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua>.
4. Кузьмин В. М. Економіка підприємства та управлінська економіка : практикум. – Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2019. – 51 с. URL: <http://chitalnya.nung.edu.ua/node/5476>

5. Механізм кредитування суб'єктів господарювання аграрного сектору в Україні: Монографія / Л.В. Синяєва, Н.Г. Радченко, О.О. Яцух – Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2018. - 220 с.
6. Розвиток суб'єктів господарювання України: сучасні реалії та перспективи: колективна монографія / за заг. ред. Л.М. Бандоріної, Л.М.Савчук. – Дніпро: Пороги, 2017. – 488 с.
7. Соломіна Г. В. Економіка підприємства : практикум. – Дніпро : Видавець Біла К. О., 2020. – 142 с.
8. Яковенко Я.Ю. Теоретичні і практичні аспекти стійкого розвитку підприємств в умовах невизначеності економічного середовища. / О. І. Маслак, Я. Ю. Яковенко, П. І. Сокуренько // Молодий вчений. – 2017. – №4(44). – С. 710-715.
9. Y.Yakovenko. Diagnostics of the stability states of enterprises and the limits of their tolerance. / A. Kasych, M. Vochozka, Y.Yakovenko // Quality – Access to Success, Vol. 20 Issue 172, p. 3-12 (Scopus; Q3).

Інформаційні ресурси

1. Законодавство України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
2. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Річна фінансова звітність підприємств. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України. Офіційний сайт. URL: Режим доступу: <http://www.smida.gov.ua/>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: іспит.

5. Методи навчання: словесний метод(лекція, зокрема, на основі проблемного викладу), дискусія, співбесіда тощо); практичний метод (практичні заняття); наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо).

6. Засоби діагностики успішності навчання: опитування, тестові завдання, задачі, ситуаційні завдання.